

6. Explorační chování

6.1 Explorační chování související s vyhledáváním potravy

Přirozeným chováním souvisejícím s vyhledáváním potravy je rytí rypákem v zemině. Vzhledem k tomu, že rytíprovádí i při dostatku potravy, je tento typ chování velmi důležitým aspektem v zachování dobrých životních podmínek prasat. Nejaktivněji ryjí především ráno a večer. Rytí však může být v některých ohledech i nežádoucí. Například u chovatelů pet prasat zvířata ve snaze zabavit se nebo v rámci potřeby projevu přirozeného chování, které jim není umožněno, ničí zařízení domácnosti. V případě prasat chovaných ve venkovních výbězích dochází k znehodnocení půdy a pozemků. Jako jedno z preventivních opatření se uvádí zavedení kroužků do nozder, které jsou při snaze rýt pro prase bolestivé. Prasata se někdy naučí rýt i s tímto kroužkem, nejedná se však rozhodně o vhodnou pomůcku vzhledem k působení bolesti a také tomu, že rytí je pro prase přirozenou potřebou a pokud mu není umožněna, dochází k frustraci. Poté mohou prasata toto chování přeorientovat na již zmírněné ničení objektů v dosahu, a pokud je prostředí chudé na jiné podněty, může dojít ke vzniku poruch chování.

Video:

Explorační chování související s hledáním potravy u divokých prasat.

<https://youtu.be/bxSvF5l3uoM>

Video:

Explorační chování spojené s předloženou potravou u domácích prasat.

https://youtu.be/BrTOii_OaYk

6.2. Explorační chování spojené se zkoumáním okolí nebo předmětů

Explorační chování prasata vykazují také při setkání s novými předměty nebo v novém prostředí. U selat souvisí také s hravým chováním. Prasata objekty zvědavě obcházejí, zkoumají čichem a naznačují rytí nebo kousání. Prostředí bohaté na nové podněty především u selat pomáhá jejich vývoji a schopnosti vypořádat se s problémy, které potkají

v dospělosti. Pokud v tomto věku žijí prasata v chudém prostředí nebo je jim jinak znemožněno zkoumání okolí a předmětů, mohou v dospělosti trpět poruchami chování, bázlivostí a strachem.

Mezi předměty, které podporují průzkumné chování u prasat a jsou vhodným doplňkem pro zahnání nudy, jsou například speciální válce s otvory, do kterých se vsype krmivo a při manipulaci jednotlivými otvory krmivo propadá ven. Samozřejmě je nutno počítat s tím, že mnoho předmětů prase při manipulaci zničí, a neměly by proto obsahovat nebezpečné nebo ostré části, o které by se mohlo poranit. Nejlepším prostředkem je také materiál, ve kterém lze rýt, například hlína, sláma nebo piliny, která prasata zabaví na dlouhou dobu. V intenzivních chovech se podestýlky na roštových podlahách většinou vůbec nepoužívají a nahrazuje je například řetízek pověšený na přepážce kotce.

Foto:

Zavěšený řetízek rozptyluje prasat od nudy, ale nemůže nahradit potřebu rytí.

Foto:

Explorační chování odstavených selat spojené s novým objektem (člověkem) ve své blízkosti. Selata, s kterými je dobře zacházeno, a nemají z člověka strach, velmi brzy přestanou být bázlivá a začnou osobu a nové předměty zkoumat.

Koncentrované krmivo v intenzivních chovech a absence materiálu k rytí v chovech současně s restrikcí krmiva u prasnic k udržení optimální hmotnosti přispívá k rozvoji

stereotypního chování, především související s okusováním předmětů a mříží, manipulací s výkaly a okusování ocásků nebo jiných částí těla ostatních prasat. Nejde tedy pouze o důsledek nedostatku potravy, protože i dobře krmená prasata bez možnosti rytí tyto poruchy chování vykazují, na vině je tedy z velké části chudé prostředí a velká motivace prasat k rytí.

6.3. Paměť a schopnost učení

Je zřejmé, že prasata si mnoho věcí dokážou zapamatovat, což souvisí s nutností pamatovat si místa v přírodě, kde jsou nejlepší nebo nejhojnější zdroje potravy. Prasata mohou být také ovlivněna jinými jedinci, jejich pocity a vzorci chování. V přírodě se selata učí, co mohou požírat a jak hledat potravu od ostatních členů ve své skupině, což je v případě velkochovů, kde jsou pohromadě pouze skupiny selat, znemožněno. Obdobně se prase v přítomnosti jiného prasete a objektu, který nezná, bude k danému objektu chovat podobně jako prase, které se s touto situací již setkalo a vykazuje určitý typ chování nebo emoci (např. strach). Dále jsou také schopná zapamatovat si a rozeznat ošetřovatele, kteří se o ně starají a vyhýbat se těm, kteří se k nim chovají hrubě. Nakonec o paměti prasat svědčí i fakt, že si jsou schopná zapamatovat ostatní členy své skupiny a to až 6 týdnů v jejich nepřítomnosti. Schopnost pamatovat siostatní členy skupiny a délka, jak dlouho je prase schopné si tuto informaci pamatovat, zřejmě souvisí s věkem prasat a velikostí skupiny. K rozvoji paměti a schopnosti učení je potřeba stimulovat mozek, to ale ve velkochovech často chybí. Je prokázáno, že nedostatek podnětů může způsobovat změny v mozkové tkáni u savců i ptáků. Rovněž stres má velmi negativní účinky na schopnost učení a na paměť. Některé studie ukazují také to, že prasata dokáží vnímat čas, budoucnost a jsou schopna si zapamatovat negativní či pozitivní zážitky a předmětům a situacím s tím spojeným se v budoucnu vyhýbat, nebo je naopak vyhledávat. Zřejmě jsou schopni uvědomovat si i sami sebe, například při testech se zrcadlem, kde obraz nepovažují za dalšího jedince, obdobně, jako primáti.